

”Bygdegården en resurs i kris”

Presentation till workshop vid

årsmöte för

Hela Sverige ska leva

Björn Körlof

Senior rådgivare Bygdegårdarnas riksförbund

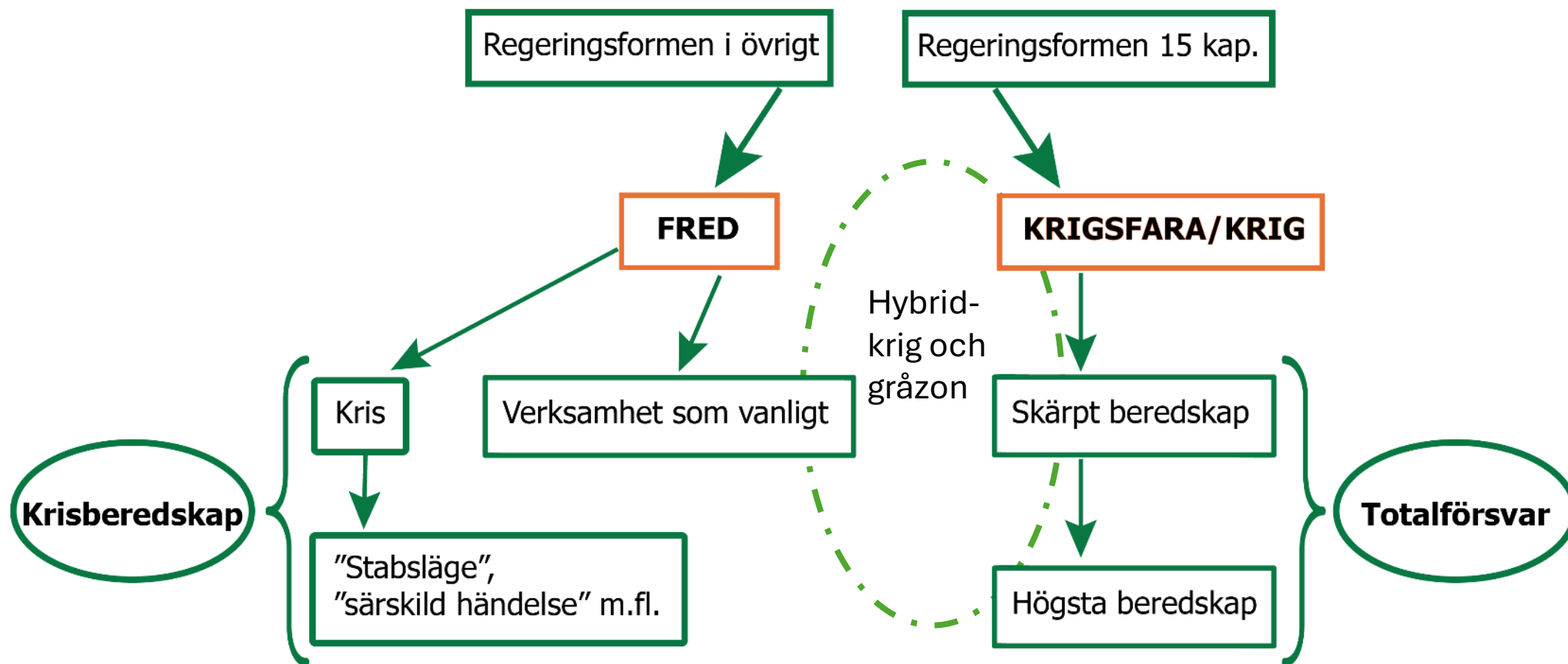
Kort information om bygdegårdsrörelsen

- 1 469 bygdegårdar över hela landet
- Demokratisk uppbyggnad med lokalföreningar, distrikt och riksförbundsstyrelse med centralt kansli
- Har statsstöd som "allmänna samlingslokaler" från Boverket (tillsammans med bl.a. Folkets Hus och Vi och våra gårdar
- Samarbetar nära med Studieförbundet Vuxenskolan

Totalförsvaret och krig och krisberedskap i fred

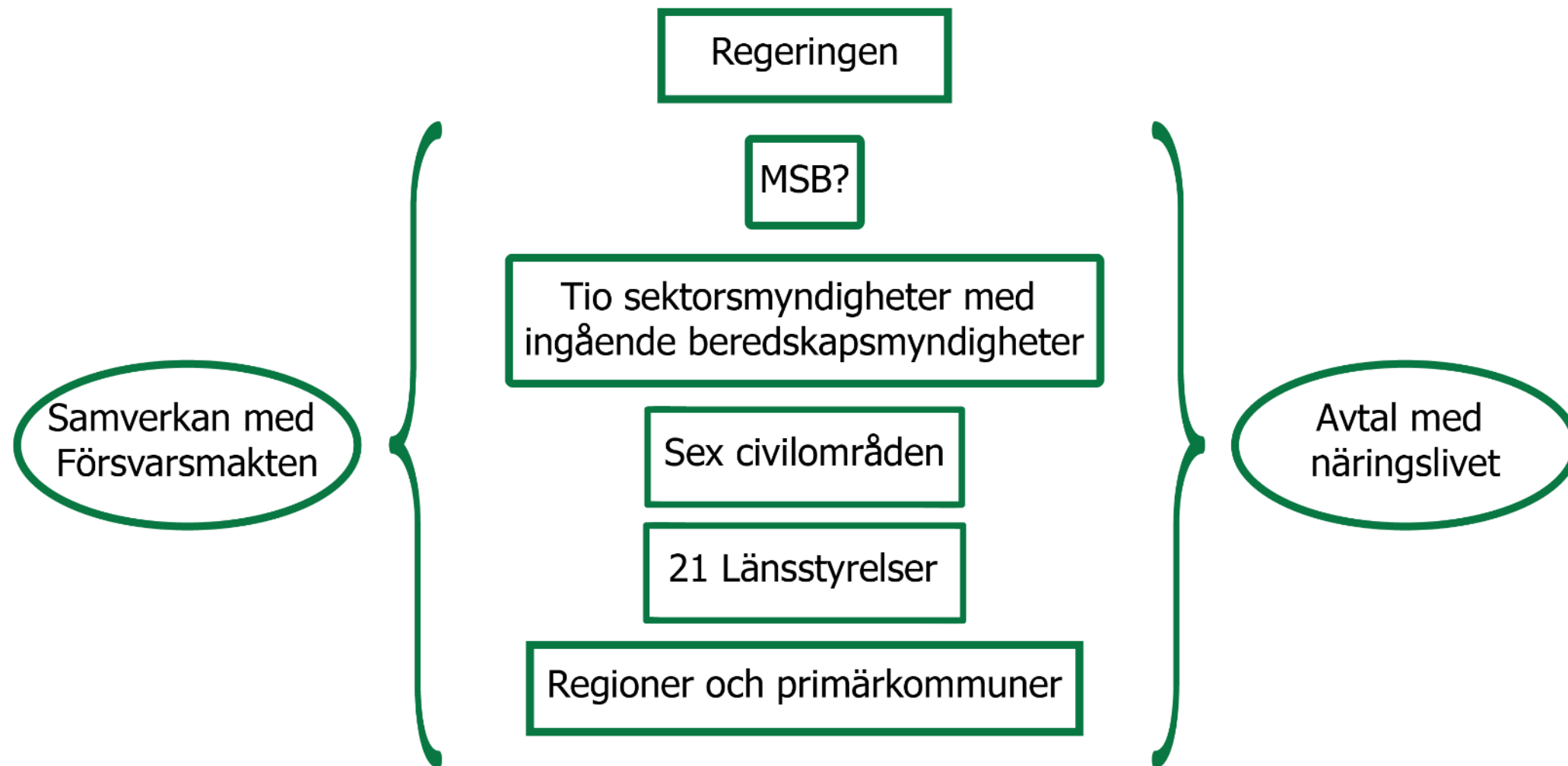
Vad säger vår rättsordning?

Sedan försvarsbeslutet 2020 ny tydlighet, senast i försvarsbeslutet i december 2024

- Lagen om totalförsvar lyfts nu fram som riktningsgivande
- Beredskapsförberedelserna inom hela den civila delen av totalförsvaret ska inriktas mot verksamhet i krig
- Om alla är väl förberedda för krigets påfrestningar kan de också bli ett bättre stöd vid fredstida kriser

Ny ansvarsordning inom den civila delen av totalförsvaret från 2022

Vilka sektorsområden finns det och vilka myndigheter är sektorsansvariga?

- Hälsa, vård och omsorg (Socialstyrelsen)
- Livsmedelsförsörjning och dricksvatten (Livsmedelsverket)
- Ordning och säkerhet (Polismyndigheten)
- Räddningstjänst och skydd av civilbefolkningen (MSB)
- Transporter (Trafikverket)
- Ekonomisk säkerhet (Försäkringskassan)
- Elektronisk kommunikation (PTS)
- Energiförsörjning (Energimyndigheten)
- Finansiella tjänster (Finansinspektionen)
- Försörjning med grunddata (Skatteverket)

Det kommunala ansvaret vid krig

- Vilka sektorsområden återfaller främst på kommunerna att hantera?
 - Hälsa vård och omsorg,
 - Räddningstjänst och skydd av civilbefolkningen
 - Livsmedelsförsörjning och dricksvatten
- Kommunerna ska ha en ”krigsorganisation” som den ska gå över till vid höjd beredskap. En krigsorganisation är inte en ”krisorganisation”
- Bygdegårdarna och många andra civilsamhällesorganisationer behöver alltså inordnas i denna kommunala krigsorganisationen för att stödja kommunen i dessa uppgifter

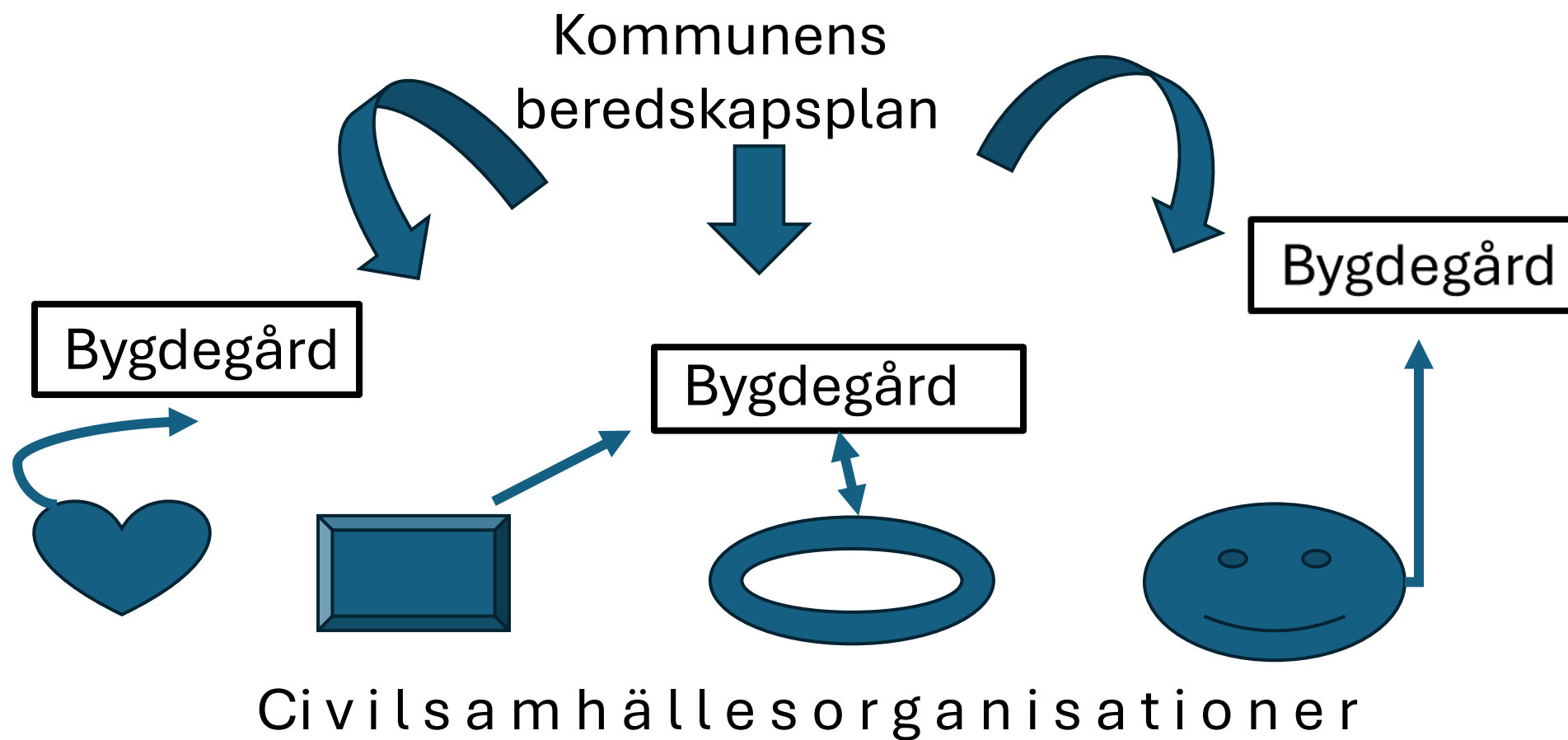
Varför är bygdegårdarna en viktig resurs?

- Finns över hela landet
- Är ofta bra utrustade redan i fredstid (hygienutrymmen , utspisningsmöjligheter, ofta egen brunn, kortare övernattningar kan bli möjliga)
- Kan med viktiga tilläggsresurser bli en påtaglig förstärkning av kommunala verksamheter vid höjd beredskap
- Vem ska betala för tilläggsresurserna (t.ex. kraftaggregat, vattenpumpar, förråd med livsmedel, sängkläder etc.?)
- Ny lag på förslag och ytterligare resurser till kommunerna (13 miljarder SEK!)

Hur ska detta ordnas rättsligt säkert?

- Två viktiga lagar blir aktuella att följa inför detta arbete
- Den Grafiska utredningens förslag om en ny LEH-lag med skyldigheter för alla kommuner att anordna s.k. ”särskilda samlingsplatser” för de tidigare nämnda uppgifterna men även för behov vid s.k. ”vårdlandsstöd” inom ramen för Nato-insatser
- Lagen om förfogande som gör det möjligt att ”låsa” t.ex. en Bygdegård för vissa verksamheter vid höjd beredskap
- Konkurrens mellan civila och militära behov

Vilka resurser bör knytas till en bygdegård som blir beredskapsresurs/särskild samlingsplats?

Det är denna struktur som vi för diskussioner om i de s.k. rundabordssamtalen

- Nästa rundabordssamtal blir den 14 maj
- Dessförinnan ska vi ha samtal med MSB och Försvarsmakten om hur bygdegårdarna ska utnyttjas inom ramen för reglerna i Förfogandelagen
- Bygdegårdarna vill vara med i civilsamhällesrådet för att kunna påverka dessa processer
- Vi vill nå fram till en ordnas struktur för detta där alla civilsamhällesresurser får en tydlig men ordnad plats i våra förberedelser för det värsta som kan hända vårt samhälle, kriget

Tack för uppmärksamhet!

Dags för frågor och diskussion